Y Pwyllgor Cynaliadwyedd

SC(3)-01-10 (p1): 11 Ionawr 2010

Tystiolaeth ysgrifenedig gan y Gweinidog dros yr Amgylchedd, Cynaliadwyedd a Thai i bwyllgor Cynaliadwyedd Llywodraeth Cynulliad Cymru ar Ddatganiadau Polisi Cenedlaethol (NPSau) drafft Llywodraeth y DU

Cyflwyniad

1. Gwnaeth Deddf Gynllunio 2008 ddarpariaeth i ddiwygio'r system Gynllunio o ran prosiectau seilwaith cenedlaethol eu harwyddocâd a gynhelir gan Lywodraeth y DU.

2. O 01 Ebrill 2010, gweinyddir caniatâd datblygu ar gyfer Prosiectau Seilwaith Cenedlaethol eu Harwyddocâd (NSIPs) gan gorff newydd, sef y Comisiwn Cynllunio Seilwaith (y Comisiwn), y bydd ganddo'r pwer i roi caniatadau ategol yn Lloegr er mwyn hwyluso NSIPs.

3. Yng Nghymru, bydd y gwaith o benderfynu ar ganiatadau ategol yn parhau i gael ei gyflawni gan y corff priodol a ddynodwyd cyn Deddf 2008.

4. Bydd Datganiadau Polisi Cenedlaethol (NPSs) yn gosod y cyd-destun polisi a'r cyfiawnhad dros brosiectau seilwaith mawr. Mae Llywodraeth y DU yn cynnig y bydd 12 NPS, yn cwmpasu seilwaith mawr o ran ynni, trafnidiaeth, gwastraff, dwr a dwr gwastraff. Yr NPSs fydd y brif ystyriaeth i'r Comisiwn wrth iddo wneud penderfyniadau ar geisiadau am ganiatâd datblygu.

5. Ar 9^{FED} Tachwedd, cyhoeddodd yr Adran Ynni a Newid yn yr Hinsawdd (DECC) ymgynghoriad cyhoeddus 12 wythnos ar ran Llywodraeth y DU ar y chwe Datganiad Polisi Cenedlaethol drafft ar gyfer seilwaith ynni:

- Y Datganiad Polisi Cenedlaethol Cyffredinol drafft ar gyfer Ynni (EN-1)
- Y Datganiad Polisi Cenedlaethol drafft ar gyfer Seilwaith Cynhyrchu Trydan Tanwydd Ffosil (EN-2)
- Y Datganiad Polisi Cenedlaethol drafft ar gyfer Seilwaith Ynni Adnewyddadwy (EN-3)
- Y Datganiad Polisi Cenedlaethol ar gyfer Seilwaith Cyflenwi Nwy a Phibellau Nwy ac Olew (EN-4)
- Y Datganiad Polisi Cenedlaethol drafft ar gyfer Seilwaith Rhwydweithiau Trydan (EN-5)
- Y Datganiad Polisi Cenedlaethol drafft ar gyfer Cynhyrchu Ynni Niwclear (EN-6)

6. Mae swyddogion Llywodraeth y Cynulliad ar hyn o bryd yn ystyried cynnwys technegol manwl y pecyn ymgynghori gyda Chyrff perthnasol a Noddir gan Lywodraeth y Cynulliad megis Cyngor Cefn Gwlad Cymru ac Asiantaeth yr Amgylchedd. Mae ymateb drafft i ymgynghoriad Llywodraeth y DU wrthi'n cael ei baratoi i Gabinet Llywodraeth y Cynulliad ei ystyried, cyn terfyn amser yr ymgynghoriad ar 22 Chwefror.

Pwerau caniatâd ynni

7. Mae polisi ynni presennol yn fater a gadwyd yn ôl yn bennaf. Mae Atodiad 1 i'r papur hwn yn nodi'r fframwaith caniatâd cyfredol ar gyfer rhoi caniatadau ynni mewn perthynas â Chymru.

8. O fis Ebrill 2010, bydd caniatadau a roddir yng Nghymru fel arfer yn fater i'r Pwyllgor Cynllunio Seilwaith annibynnol benderfynu arno ar gyfer prosiectau gorsafoedd ynni mawr (mwy na 50MW ar y tir a 100MW ar y môr) a seilwaith ynni mawr (gan gynnwys pibellau nwy a'r grid trydan), ond nid terfynfeydd nwy ar y tir.

9. Mae Llywodraeth Cynulliad Cymru o'r farn y dylai pwerau gweithredol i roi caniatâd ar gyfer gorsafoedd ynni mawr o dan Adran 36 (a36) o'r Ddeddf Trydan fod yn fater i Weinidogion Cymru mewn perthynas â Chymru

10. Wrth barhau i bwyso ar Lywodraeth y DU i drosglwyddo pwerau caniatâd ar gyfer seilwaith mawr i Weinidogion Cymru, mae Llywodraeth y Cynulliad yn cefnogi'n gyffredinol nodau polisi'r broses NPS, i ddarparu system gynllunio fwy effeithlon, tryloyw a hygyrch.

11. Mae Llywodraeth y Cynulliad am sicrhau bod canllawiau polisi perthnasol yng Nghymru, gan gynnwys canllawiau cynllunio fel TAN 8 a TAN 12 yn cael eu hadlewyrchu yn yr NPSs terfynol i ddarparu fframwaith addas i'r Comisiwn wneud penderfyniadau am geisiadau ar gyfer caniatâd datblygu ar gyfer seilwaith ynni cenedlaethol ei arwyddocâd yng Nghymru.

12. Mae Llywodraeth y Cynulliad yn ystyried ei bod yn hanfodol sicrhau bod yr NPSs terfynol yn adlewyrchu rôl rheoleiddwyr amgylcheddol wrth sicrhau bod yr holl ofynion caniatáu amgylcheddol perthnasol yn cael eu bodloni, a cheisio annog datblygwyr i gynnal trafodaethau cynnar gyda rheoleiddwyr, ar y cam cyn gwneud cais neu'n gynt na hynny.

NPS Ynni Cyffredinol (EN-1)

13. Mae'r NPS Ynni Cyffredinol drafft (EN-1) yn amlinellu'r cyd-destun polisi ar gyfer datblygu seilwaith cenedlaethol ei arwyddocad sy'n adlewyrchu cynllun pontio i garbon isel y DU, y strategaeth genedlaethol ar gyfer hinsawdd ac ynni sy'n nodi cynllun pontio i garbon isel y DU hyd at 2020.

14. Bydd Datganiad Polisi Ynni Carbon Isel i Gymru Llywodraeth Cynulliad Cymru, a gaiff ei gyhoeddi ar ddechrau 2010, yn nodi, yng nghyd-destun Cymru'n Un: Cenedl Un Blaned a strategaeth newid yn yr hinsawdd gyffredinol Llywodraeth y Cynulliad, y camau a

gymerir i gyflymu'r broses o bontio i economi effeithlon, carbon isel yng Nghymru.

15. Mae pwyntiau sylfaenol y cytunir arnynt rhwng polisi ynni Cymru a'r DU o ran yr angen i gyflawni ynni fforddiadwy, diogel, carbon isel i'n poblogaeth, fodd bynnag, mae gwahaniaethau sylweddol o hyd o ran datganoli pwerau caniatáu ynni a rôl cynhyrchu ynni niwclear o ran y mathau gwahanol o ynni.

NPSs ynni technoleg-benodol (EN 2-6)

16. Sail yr NPS ynni drafft cyffredinol yw NPSs technoleg-benodol drafft sy'n rhoi gwybodaeth ategol am yr ystyriaeth o fathau penodol o seilwaith.

17. Yn arbennig, mae'r NPS drafft (EN-2) ar gyfer seilwaith sy'n cynhyrchu trydan tanwydd ffosil yn cyd-fynd â'n hymrwymiad i ddal a storio carbon drwy gefnogi'r gofyniad i bob safle ymlosgi newydd a all gynhyrchu dros 300MW fod yn barod i ddal carbon. Mae'r NPS hefyd yn rhoi canllawiau ar ystyriaethau o ran allyriadau, yr effaith ar y dirwedd a'r effaith weledol, rheoli gweddillion ac adnoddau ansawdd dwr.

18. Mae'r NPS Niwclear drafft (EN-6) yn wahanol i'r NPSs ynni technoleg-benodol drafft eraill gan ei fod hefyd yn rhestru safleoedd y mae Llywodraeth y DU wedi barnu eu bod o bosibl yn addas ar gyfer safleoedd ynni niwclear newydd erbyn 2025. Y rhestr o safleoedd yn yr NPS Niwclear drafft yw'r allbwn o broses Asesiad Lleoli Strategol (SSA) y Llywodraeth ac mae'n cynnwys safleoedd a gynigir ar gyfer gorsafoedd ynni niwclear newydd yn Wylfa ar Ynys Môn, Oldbury a Hinkley Point ar Aber Hafren yn agos i Dde Cymru.

19. Mae Llywodraeth y Cynulliad o hyd o'r farn bod y diddordeb mawr mewn manteisio i'r eithaf ar botensial enfawr ynni adnewyddadwy yn lleihau'r angen am ffurfiau eraill, mwy peryglus o ynni carbon isel ac yn dileu'r angen am orsafoedd ynni niwclear newydd.

20. Llywodraeth y Cynulliad sy'n gyfrifol am reoli gwastraff ymbelydrol. Mae Llywodraeth y Cynulliad am sicrhau bod ystyriaeth gyhoeddus ddigonol o'r materion sy'n ymwneud â rheoli gwastraff o orsafoedd ynni niwclear newydd ac mae'n cefnogi galwadau i gynnal archwiliad cyhoeddus o'r broses gyfiawnhau ar gyfer gorsafoedd ynni niwclear newydd yn arbennig o ran rheoli gwastraff ymbelydrol.

21. Mae Llywodraeth Cynulliad Cymru yn parhau i chwilio am y cyfle gorau i gynnwys y cyhoedd mewn trafodaethau ar orsafoedd ynni niwclear newydd yn enwedig y rhai y cynigir eu lleoli yng Nghymru neu'n agos at Gymru.

22. Bydd Datganiad Polisi Ynni Carbon Isel Llywodraeth y Cynulliad yn amlygu'r potensial yng Nghymru i gynhyrchu dros ddwywaith cymaint o drydan adnewyddadwy ag y defnyddiwn fel gwlad erbyn 2025, gyda tua 40% o hyn yn deillio o ffynonellau ar y môr. Mae Llywodraeth y DU yn bwriadu cyhoeddi NSP Morol maes o law. O ystyried potensial Cymru ar gyfer ynni morol hoffai Llywodraeth y Cynulliad weld yr NPS Morol a'r Asesiad Amgylcheddol Strategol ategol ar gyfer dyfroedd morol arfordirol yn cael eu datblygu ar unwaith.

Proses y Comisiwn Cynllunio Seilwaith (y Comisiwn) a Chomisiynwyr

23. Bydd Gweinidogion Cymru yn ystyried penodi Comisiynydd/Comisiynwyr y Comisiwn fel Comisiynydd/Comisiynwyr o Gymru maes o law i ystyried ceisiadau mewn perthynas â Chymru.

24. Mae proses gwneud cais y Comisiwn yn cynnwys cyfres o gamau, gan gynnwys cynnal ymgynghoriad cyn gwneud cais manwl, a chynnal gwaith ymgysylltu â'r gymuned, y mae'n rhaid i'r ymgeisydd eu gwneud. Mae Deddf Gynllunio 2008 yn darparu i Lywodraeth Cynulliad Cymru a'r Corff Cynllunio Rhanbarthol (RPB) perthnasol fod yn ymgynghoreion.

25. Gwahoddir awdurdodau cynllunio lleol i baratoi adroddiad effaith leol sy'n amlinellu'r materion lleol sydd ynghlwm wrth y datblygiad arfaethedig yn yr un modd ac y maent yn darparu asesiad ar gyfer yr Ysgrifennydd Gwladol ar hyn o bryd.

26. Y prif ddull o archwilio cais fydd ystyried cynrychioliadau ysgrifenedig, fodd bynnag gall y Comisiwn gynnull gwrandawiadau sy'n ymwneud â'r materion, os yw'n ystyried hynny'n briodol. Gall unrhyw barti fynnu cael gwrandawiad agored. Mae rhwymedigaeth gyfreithiol ar y Comisiwn i ganiatáu gwrandawiad o'r fath ond cyfyngir y materion a godir i faterion polisi.

27. Bydd y Comisiwn yn gallu derbyn ceisiadau gan y sector ynni a'r sector trafnidiaeth o 1 Mawrth 2010 p'un a yw'r NPS perthnasol wedi'i ddynodi ai peidio. Os na fydd yr NPS dynodedig perthnasol ar gael pan fydd cais arbennig yn cyrraedd y cam penderfynu, byddai'r Comisiwn yn gwneud argymhelliad i'r Ysgrifennydd Gwladol.

Caniatadau Ategol a Chysylltiedig

28. Mae'r NPSs yn gosod y cyd-destun ar gyfer gweithredu'r Comisiwn a'i rôl yng Nghymru, y dylaid ei chyfyngu i feysydd cymhwysedd nas datganolir. Mae gwaith yn mynd rhagddo i nodi'r ystod o ganiatadau y penderfynir arnynt yng Nghymru ar hyn o bryd. Caiff y caniatadau ategol hyn, sy'n cynnwys materion fel caniatadau adeilad rhestredig a hawliau tramwy cyhoeddus, eu cynnwys ar flaen is-ddeddfwriaeth i nodi terfynau pwerau'r Comisiwn yng Nghymru yn fwy eglur. Serch hynny, mae Deddf Gynllunio 2008 yn rhoi pwerau eang i'r Comisiwn y gellir eu defnyddio i benderfynu ar geisiadau a ddaw ger ei fron.

Craffu seneddol

29. Yn ogystal â'r ymarfer ymgynghori cyhoeddus, bydd yr NPSs Drafft yn destun proses i graffu Seneddol. Mae'r Ddeddf Gynllunio yn ei

gwneud yn ofynnol i'r Llywodraeth osod pob NPS drafft gerbron y Senedd, ac i ymateb i argymhellion Pwyllgor o'r naill Dy neu gynnig gan y naill Dy a wneir o fewn cyfnod penodol.

30. Mae Llywodraeth y DU wedi ymrwymo, pan fydd y Pwyllgor Dethol yn argymell y dylid cynnal trafodaeth ar NPS drafft, y bydd y Llywodraeth yn sicrhau bod amser ar gael ar gyfer hyn yn y ddau Dy, yn ddelfrydol o fewn chwe wythnos i adroddiad y Pwyllgor Dethol. Mae Llywodraeth y Cynulliad yn cefnogi'r broses o Graffu'n Seneddol ar NPSau

31. Er bod y Pwyllgor Dethol ond yn debygol o allu ystyried ymatebion ymgynghori a geir gan y Llywodraeth cyn 15 Ionawr 2010, bydd ymgynghoriad y Llywodraeth ar agor tan 22 Chwefror 2010.

Digwyddiadau Ymgynghori

32. Bydd chwe digwyddiad ymgynghori cyhoeddus ar yr NPS drafft ar gyfer seilwaith ynni. Cynhelir un yng Nghaerdydd ar 20 Ionawr. Nod y digwyddiadau hyn yw codi ymwybyddiaeth o'r ymgynghoriad, rhoi gwybod i bobl sut y gallant ymateb, galluogi pobl i ddeall lle'r ymgynghoriad hwn yn y broses gyffredinol ac ateb unrhyw gwestiwn o ran yr ymgynghoriad. Yr Adran Ynni a Newid Hinsawdd fydd yn cynnal y digwyddiadau hyn. Fodd bynnag, bydd cynrychiolwyr o'r Comisiwn a Chymorth Cynllunio hefyd yn bresennol i ateb cwestiynau a rhoi cyngor cynllunio diduedd.

33. Yn ogystal â hyn, cynhelir cyfres o ddigwyddiadau lleol yn y cymunedau lleol ger y 10 safle niwclear rhestredig. Cynhelir arddangosfa leol am dridiau ger pob safle yn rhoi gwybodaeth am yr NPS Niwclear drafft a'r asesiad o bob safle. Bydd yr arddangosiadau hyn yn:

- egluro diben yr NPS Niwclear drafft;
- rhoi eglurhad o unrhyw faterion a godwyd gan yr NPS Niwclear drafft ac NPSs ynni eraill;
- rhoi cymorth a chyngor i'r rhai sydd am ymateb i'r ymgynghoriad.
- Cynhelir digwyddiad yn Wylfa rhwng 7-9 Ionawr. O ran y ddau gynnig niwclear ger ffin Cymru, cynhaliwyd digwyddiad yn Hinkley Point rhwng 19-21 Tachwedd ac mae un wedi'i drefnu ar gyfer Oldbury rhwng 4-6 Chwefror.

34. Mae Llywodraeth y DU wedi rhoi rhagor o arian ar gyfer Cymorth Cynllunio yn Lloegr i helpu gyda'r gwaith o ledaenu gwybodaeth i'r cyhoedd. Yn yr un modd, nid oes trefniadau a ariennir yn ganolog wedi'u sefydlu ar gyfer Cymorth Cynllunio Cymru. Felly mae swyddogion y Cynulliad wrthi'n trafod rôl Cymorth Cynllunio Cymru/Cymorth Cynllunio Lloegr gyda'r SLA o ran gwaith sy'n ymwneud â'r Comisiwn yng Nghymru.

35. Darperir copi o Drywydd y Comisiwn, sy'n rhoi gwybodaeth am y camau allweddol yn y broses ac amserlen NPS, yn Atodiad B.